

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 16. februarja 2017 - Leto XXVII, št. 7

»PTICA NE POZNA MEJA«

stran 2

PESTER OTROŠKI PROGRAM ZA SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

stran 3

Predstavitve zgoščenke *Edna ftica prileteja ob slovenskem kulturnem prazniku*

»PTICA NE POZNA MEJA«

Zveza Slovencev na Madžarskem je osrednjo prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku organizirala 12. februarja v Slovenskem domu v Monoštru. Ob visokih gostih – med njimi

stvena sodelavka Glasbenonarodopisnega inštituta, je v svojem slavnostnem nagovoru razmišljala o odnosu do lastne kulture in odgovornosti do nje. Izpostavila je tudi »posebno«

ki je opozorila tudi na napako slovenske kulturne politike v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja, namreč da je »v ta svet kultura matične domovine dolgo časa stopala le z govoric, ki je Porabski Slovenci niso razumeli«.

O nevarnosti globalizacije in življenjski moči naroda je rekla: »V času, ko se je železna zavesa začela odstirati, pa je skozi druga vrata na prizorišče stopila nova prevladujoča moč, globalizacija. Svet je s sprehajanjem po spletnih prostranstvih nenadoma postal majhen. In v tem majhnem svetu, ki vedno težje prepozna govoric malih narodov in njihovih manjšin, se tudi v Porabju vnovič oglašata dediščina, ki se je kljub vsem scenarijem zgodovine ohranila, in sodobna ustvarjalnost, ki razkriva življenjsko moč naroda. Ta kultura presega meje prostora in časa. Noče več slišati za ločnice med državami, ki jih je zarisovala zgodovina, in ne poslušati razlogov za potisnjenost na obrobje. Bodri starejše in jih vabi k spominjanju, nagovarja otroke in jih kliče k poslušanju. Vabi jih z govoric, ki se je ohranila v prostranosti porabskih vasi, in z govoric, ki z dediščino slovenskih ustvarjalcev sporoča, da smo eno. Vabi s prostranstvo pesmi, ki jo v Porabju med drugim označuje preprosta misel Edna ftica prileteja. Ptica ne pozna meja.«

Zgoščenko sta predstavili dr. Urša Šivic, urednica zgoščenke, in dr. Marija Klobčar, avtorica etnološke in tekstološke predstavitve porabskega pesemskega izročila in porabskih ljudskih pesmi na zgoščenci. Kot sta povedali, Porabje ima toliko posebnosti, da so se na inštitutu odločili za posebno zgoščenko, čeprav je bil prvotni namen, da se za Prekmurje in Porabje izda skupna zgoščanka. Zaradi zaprtosti (železna zavesa) se je zelo dolgo ohranila ljudska kultura. V pesemskem izročilu, ki je zelo raznoliko (pesmi, ki so povezane s šegami; pesmi, ki so vezane na življenje posameznika), se

čuti izredna poetičnost in vezanost na naravo. Zelo bogata je zakladnica svatbenih šeg. Posebne in zelo zanimive so molitve, ohranilo se je veliko starih apokrifnih molitev.

Avtorici zgoščenke sta se zahvalili etnologinji Mariji Kozar, ki

bile poslikane tudi v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja in so večinoma last Glasbenonarodopisnega inštituta.

Zveza Slovencev je ob slovenskem kulturnem prazniku podelila 5-mesečno štipendijo trem mladim članom kulturnih

Slavnostna govornica, višja znanstvena sodelavka Glasbenonarodopisnega inštituta SAZU dr. Marija Klobčar

so bili namestnica slovenske veleposlanice v Budimpešti Metka Lajnšček, generalni konzul v Monoštru dr. Boris Jesih, slovenska zagovornica v madžarskem parlamentu Erika Köleš Kiss, vodja sektorja za Slovence v zamejstvu na Uradu vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Robert Kojc in predsednik DSS Martin Ropoš – je Gyöngyi Bajzek, sekretarka Slovenske zveze, pozdravila predvsem domače Slovence, ki čutijo povezanost s slovensko kulturo in navezanost nanjo, ljudi, ki živijo s slovensko kulturo in jo ustvarjajo: to so člani devetih porabskih kulturnih skupin in člani Slovenske zveze. Proslave so se v lepem številu udeležili tudi gostje iz Prekmurja.

Rdeča nit proslave je bila predstavitve zgoščenke z naslovom »Edna ftica prileteja« – pesem so na proslavi zapeli gornjeseniški ljudski pevci – ki jo je s finančno podporo Zveze Slovencev na Madžarskem in Državne slovenske samouprave izdal Glasbenonarodopisni inštitut Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Na zgoščenci so pesmi, molitve in kolednice, ki so jih sodelavci inštituta posneli v Porabju med letoma 1970 in 1972.

Dr. Marija Klobčar, višja znan-

usodo Slovencev med Muro in Rabo, zaradi katere je imela toliko večjo vlogo »ustvarjalna moč jezika« in »njegova umetniška izraznost«, »ki se je rojevala med preprostimi ljudmi«.

»Slovenci med Muro in Rabo so bili zvenenja časa v Prešernovi Zdravljici deležni veliko pozneje

Posebno doživetje je bilo poslušati Vero Gašpar, ki je zapela velikonočno pesem

kot njihovi bratje v drugih deželah: zavedanje o povezanosti osrednjeslovenskega prostora z deželo onkraj Mure oziroma z njenimi prebivalci je namreč dolgo hromila pripadnost ogrski kroni. Glas Slovencev na drugi strani Mure je bil med drugim dolgo preslišan tudi zato, ker ti Slovenci niso bili vključeni v veliko akcijo zbiranja ljudskih pesmi v začetku 20. stoletja,« je povedala dr. Marija Klobčar,

Visoki gostje, Porabci in Prekmurci, so napolnili konferenčno dvorano Slovenskega doma

jima je veliko pomagala pri jeziku in pri razlagi določenih šeg. Enako sta se zahvalili za prevod v madžarščino slovenski zagovornici Eriki Köleš Kiss.

Predstavitve značilnosti so s svojimi pesmimi popestrili Ljudski pevci ZSM z Gornjega Senika (Fantiček, fantiček moj; Drügački život je lep) pod vodstvom Vere Gašpar in Sombotel-

skupin: folklorniku sakalovske skupine Martinu Štajerju, pevcu MePZ Avgust Pavel Szilárd Gyečeku in glasbeniku pri gornjeseniški folklori Benjaminu Sukiču. (V prejšnjem obdobju so štipendijo dobivali: Barbara Laczó, Mate Nemeš in Benjamin Sukič.) Štipendijo je podelil predsednik ZSM Jože Hirnök.

Na koncu proslave je generalni

Sombotelke spominčice so ob spremljavi Franceka in Dušana Mukiča zapele tudi balado Teči, teči bistra voda

ske spominčice (Teči, teči, bistra voda, Dekličice, noričice) pod vodstvom Franceka Mukiča. Prav poseben trenutek predstavitve je bil, ko je Vera Gašpar zapela velikonočno pesem »Kristuš nam je od smrti stau«. Pod predstavitvijo so se vrtele stare (in malo novejše) slike, ki so

konzul Boris Jesih obiskovalce povabil v predverje konferenčne dvorane, kjer se je pripravila priložnostna razstava iz del mladih, ki so se odzvali na razpis slovenskega veleposlaništva ob 25. obletnici samostojnosti Slovenije.

Marijan Sukič
Foto: K. Holec

PESTER OTROŠKI PROGRAM ZA SLOVENSKE KULTURNI PRAZNIK

»To je praznik ljubezni do slovenske besede, ki povezuje Slovence povsod« - je svoj praznični nagovor začel predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš 10. februarja v

Orbána, župana Mestne občine Monošter Gáborja Huszárja ter druge župane, kulturne in pedagoške delavce.

Predsednik Ropoš je še poudaril, da so lahko Slovenci na Mad-

povedala, da uresničujejo vsak dan besede slovenske himne, živijo namreč skupaj z drugim narodom in gradijo mostove. »Zahvaljujem se tudi vsem pedagoškim delavcem, ki zagotovo vlagate veliko več srčnosti in duše, kot bi jo sicer, zato, da ustvarjate nov svet, v katerem bomo živeli skupaj, prijateljsko, kot pravi naš veliki pesnik Prešeren« - tako državna sekretarka.

Praznične besede je izrekel tudi podsekretar za narodnosti in odnose s civilno družbo na Ministrstvu za človeške vire Attila Fülöp. Spominjal se je predaje obnovljenega monoštrskega Slovenskega doma pred tremi meseci, ki naj bi bila dostojen uvod v tokratni praznik. V preteklih letih je sodelovanje med srednjeevropskimi državami postalo pomembnejše, tako podsekretar, zato se podpirajo tudi narodnosti v teh deželah.

»Ob gospodarskem in diplomatskem sodelovanju je potrebno ustvariti pogoje za praznovanje kulturnih praznikov, za doživljanje lastne kulture. Ne gre le za golo preživetje, temveč za zagotavljanje življenja v skupnosti« - je poudaril Attila Fülöp in navedel misel madžarskega skladatelja Zoltána Kodályja: »Kulture se ne da podedovati - vsaka generacija si jo mora znova priboriti.« Državni podsekretar je še dodal, da bo madžarska vlada v letu 2017 - ob podpori obema dvojezičnima šolama - zagotovila dodatna sredstva za obnovo monoštrske baročne cerkve (20 milijonov forintov) in doljnjeseniške cerkve (12 milijonov forintov) ter omogočila postavitve kipa Avgusta Pavla na Gornjem Seniku in izdajo knjige o ljudskem pripovednem izročilu Porabskih Slovencev.

Na oder so nato najprej stopili učenci pobratene OŠ Kuzma. Pod mentorstvom Jožice Fűjkaš so predstavili dramatizacijo nekaterih Prešernovih pesmi, videli smo celo pesnika v skrbeh, kaj in kako naj napiše. Spoznali smo zapeljivega povodnega moža, trpljenje nezakonske ma-

tere in prerekanje dveh ljubimcev ob prihodu železne ceste v njihove kraje. Gorički šolarji so na koncu programa nazdravili z verzi Prešernove zdravljice.

Pevski zborček na Gornjem Seniku vodi učiteljica Ibolya Neubauer, na proslavi ob slo-

suvereno, nekateri so se celo izkazali z igralskimi spretnostmi - pohvalna pa je bila tudi uporaba porabske narečne govorice.

Šolarji DOŠ Števanovci so se tokrat pripravili z dvema veselima pesmima Toneta Pavčka. Aurél Csizmár je interpretiral

»Potrebno je zagotoviti možnost tudi za udejstvovanje v kulturi« - je poudaril podsekretar EMMI Attila Fülöp

gornjeseniškem kulturnem domu, kjer so se zbrali številni učenci porabskih šol z dvojezičnim in narodnostnim poukom, da bi proslavili Dan slovenske kulture. Prvi mož krovne organizacije je med drugimi pozdravil državno sekretarko sloven-

žarskem srečni, da so se rodili za Slovence. Nekateri pa zavržejo svojo identiteto, ker morda ne poznajo bogastva slovenske kulture: »Slovenski pregovor pravi: 'Neumen je tisti ptič, ki se sramuje svojega gnezda.' Zavedajmo se tega in spoštujmo vse to. Tako

Zborček DOŠ Jožefa Košiča je zapel tri pesmi različnih žanrov

skega šolskega ministrstva dr. Andrejo Barle Lakota, državne-ga podsekretarja na Ministrstvu za človeške vire (EMMI) Attilo Fülöpa, namestnico veleposlanice RS v Budimpešti Metko Lajnsček, generalnega konzula RS v Monoštru dr. Borisa Jesiha, parlamentarno zagovornico slovenske narodnosti Eriko Köleš Kiss, predsednika Zveze Slovencev na Madžarskem Jožeta Hirnőka, vodjo monoštrskega okrajnega urada Istvána

bomo na najboljši način praznovali 8. februar, Prešernov dan, slovenski kulturni praznik« - je zaključil Martin Ropoš.

»Duša naroda se zrcali v kulturi« - je v svojem slavnostnem nagovoru misel nadaljevala državna sekretarka na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport RS dr. Andreja Barle Lakota. Po njenih besedah se ljudje neprestano sprašujemo, kdo smo, kaj počnemo in kaj je naša identiteta. O Porabskih Slovencih je

Po premeteni laži najmlajšega fanta mu mati dovoli poročiti hčer (dramski krožek)

venskem kulturnem prazniku je skupina zapela tri pesmi: Prešernovo, ljudsko in madžarsko (slednja z domoljubno vsebino morda ni bila najbolj primer-na za slovenski praznik). Vmes smo slišali deklamacijo madžarskega prevoda Prešernovega soneta v izvedbi Kristófa Császárja

»Nesrečen sonet«, Gertrúd Bedi, Mátyás Farkas in Yvette Csizmár pa so deklamirali »Orfejevo pesem«. Književno predstavo je s pesmima na harmoniko popestril dijak Srednje strokovne šole Béla III. Szilárd Gyécsek. Program se je zaključil veselo: gornjeseniška šolska folklorna

Učenci DOŠ Števanovci so v kulturni dom pričarali duh Toneta Pavčka

in pesem »Nezakonska mati« v interpretaciji Dóre Doszpot (oba sta učenca monoštrske Gimnazije Mihályja Vörösmartyja). Eden od vrhuncev proslave je bila vsekakor dramska uprizoritev slovenske ljudske pravljice »Sedem laži«, ki so jo izvedli gornjeseniški učenci pod taktirko učitelja-asistenta Nina Gumilarja. Šolarji so govorili

skupina je pod mentorstvom Margite Gyécsek zaplesala splet »rejzke«, »rozinke« in »ajncvjadraja«, s toplimi željami pa sta se od občinstva poslovili gimnazijki Krisztina Zsóks in Regina Labricz, ki sta program dvojezično povezovali na podlagi scenarija višje svetovalke za porabsko šolstvo mag. Valerije Perger.

-dm-

Foto: M. Kozar

PREKMURJE

ZELENI PAPAGAJ

Hej, zeleni papagaj,
povej, kako je v Evropi?
Zeleni papagaj odgovarja:
Človek ni simetričen.

Tau kratko pesem je napisal slovenski pesnik Srečko Kosovel, steri je mladi mrau, star komaj 22 let. Tej njegove preroške reči, stere je najšo avstrijski pesnik in prevajalec Ludwig Hartinger (zanimivo, ka se je zavolo Kosovela navčlo slovenski gezik), so bile rdeča nit slavnostnega guča Aleša Štegera na proslavi ob slovenskem kulturnem svetki v Lendavi. Slovenski pesnik in prevajalec je izpostavo, ka smo lidgé nej simetrični, iščemo pa simetrije. Nej smo gnaki, fajn pa bi bilo, če bi znali ceniti tau, ka delajo drugi. Samo te leko gučimo o – kak evropska birokracija pravi – medkulturnom dialogi. Medkulturni dialog nūcamo tudi v kulturi. Zatau je fajn, ka so v Murski Soboti najvišše priznanje (plaketo varaške občine) dali Gregori Purgaji, steri se spravlja z malo ovakšo, alternativno umetnostjo. Eno od del toga grafičnoga oblikovalca tū pa tam vidite tudi v Porabji, vej pa je on tisti, steri je tak lepau pokejpo bibibliobus Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota.

Ne pozabimo ške na druge nagrajence. V Murski Soboti sta priznanje daubila penzionistično pevsko društvo (zové se Püngrad) iz Kroga in ljubiteljski gledališnik Edvard Jakšič, v Lendavi pa Dvojezična osnovna šola I, stera je bila lani vöodabrana za kulturno šaulo, in velki goslarji, Pihalni orkester Glasbene šole Lendava, steri so slavili 20 let.

Silva Eöry

PLODNI POGOVORI V SLOVENIJI

Konec januarja sem kot zagovornica Slovencev v madžarskem parlamentu imela v Ljubljani pogovore, ki so bili namenjeni v prvi vrsti predstavitvi mojega statusa in dela.

Nekaterim ministrom, politikom in predstavnikom osrednjih slovenskih medijev sem na kratko predstavila delo, ki sem ga opravila v minulih dveh in pol letih kot parlamentarna zagovornica slovenske skupnosti. Prepričana sem namreč, da veliko ljudi še danes ne pozna vloge in pomena te institucije za manjšine. Čeprav z omejenimi pravicami, je Madžarska na zadnjih volitvah vseeno zagotovila zastopstvo manjšin v parlamentu, kar pomeni, da se da na področju narodnostnih vprašanj marsikaj lažje urediti. Slovenija se je vrsto let zanimala, kdaj in kako bo Madžarska zagotovila zastopstvo Slovencev v državnem zboru, kot je bilo to zapisano v zakonu o manjšinskih pravicah iz leta 1993. Obljube so bile, uresničitve pa 21 let ni bilo. Zahteva s strani matične domovine je bila podkrepljena z dejstvom, da je Slovenija že ob ustanovitvi svojega samostojnega parlamenta zagotovila mesto za poslanca obeh narodnosti, Madžarov v Prekmurju in Italijanov na Primorskem. Odkar pa obstaja na Madžarskem tovrstna pravna institucija, ki ji pravimo zagovornik, zagovornica narodnosti v madžarskem parlamentu, ni zanimanja, kakšnega pomena je to za nas, Slovence na Madžarskem...

Z namenom, da bi bilo Slovensko Porabje – in v njem Porabski Slovenke in Slovenci – postavljeno v isto vrsto, kot so postavljeni vsi zamejski Slovenci (toda ker državne meje ne obstajajo več, bi rekla, Slovenci v sosednjih državah), sem predstavila današnji položaj Porabskih Slovencev; Slovencev, ki smo (enako) tudi del slovenskega naroda.

Kljub velikokrat kruti usodi je dolgo zapostavljena manjšina z velikimi naporile »ostala na zemljevidu (z nekaterih so nas sicer zbrisali)« in je kljub vsem zgodovinskim spremembam in težavam ohranila svoj jezik in kulturo. Še do danes ohranja svoj slovenski značaj 94 km² veliko območje v Železni županiji, stisnjeno med slovensko in avstrijsko mejo južno od reke Rabe, na katerem bivajo. Prav zaradi tega s(m)o

Slovenci v Porabju vredni spoštovanja in več posluha tudi s strani matične domovine. Poznati in spoznati jih (nas) je treba.

Obiskala sem in sem se pogovarjala z ministrico za izobraževanje, znanost in

Z ministrico za šolstvo Majo Makovec Brenčič

šport Majo Makovec Brenčič ter njenimi kolegi, ki je prav dobro seznanjena s šolskim sistemom, ki ga izvajamo v Porabju. Zahvalila sem se ji za pomoč, ki jo zagotavljajo s strokovnjaki: s sveto-

Pogovori na zunanjem ministrstvu

valci, pedagoškimi asistenti in lektorji, ki veliko lahko naredijo, da se slovenska beseda sliši na šolah in v vrtcih ves dan, in ne le pri pouku. Prosila sem jo, naj Slovenija to vrsto pomoči še naprej sistematično zagotavlja našim šolam. Prosila sem za ažuriranje slovenskih šolskih učbenikov glede snovi o Slovenskem Porabju, kajti informacije, ki jih vsebujejo učbeniki v Sloveniji, so zastarele, veljajo bolj za 70. leta prejšnjega stoletja kot za danes. Tudi na slovenske zemljevide bi se radi »vrni-

li«, saj slovenski narod ima pripadnike tudi na vzhodu, malo dalje od meje, torej v Porabju.

Sprejel me je tudi minister za kulturo Anton Peršak, na pogovoru so bili tudi njegovi kolegi, tudi njim sem predstavila naše udejstvovanje na kulturnem področju, govorila sem o tem, da veliko kulturnih skupin ohranja porabske vrednote. Izmenjali smo tudi poglede o možnosti ustanovitve Slovenske hiše v Budimpešti.

Pogovor sem imela tudi z gospo Sanjo Štiglic, državno sekretarko na Ministrstvu za zunanje zadeve, in z vodjo sektorja za sosednje države Matejem Andoljškom in s sodelavci, med njimi z Eliško Kersnič Žmavc, pristojno za slovensko manjšino v zamejstvu, z Alenko Jerak, pristojno za Madžarsko, ki nas Slovence v Porabju prav dobro poznajo in so nam pripravljeni pomagati.

Več kot enourni pogovor sem imela z gospodom Iztokom Kosom, raziskovalcem na Univerzi v Ljubljani, vodjo projekta KOMASS. Pogovarjali smo se o pripravi slovensko-madžarskega slovarja, ki ni potreben le za učence in dijake, temveč še bolj za predstavnike gospodarstva, saj na gospodarskem področju v Porabju hočemo uresničiti razvoj tudi z investitorji iz Slovenije, pri tem pa je neizogibno znanje strokovne terminologije.

Srečala sem se in kar eno uro pogovarjala s predstavniki slovenskih medijev: z direktorico RTV Slovenija Ljerkom Bizilj in z Natalijo Gorščak ter z direktorjem Radia Slovenija Miho Lampretom. Prosila sem, naj se v Sloveniji, v slovenskih medijih več vidi in sliši o Porabju, da bodo ljudje v matični domovini imeli prave informacije o nas, in si nas ne bodo predstavljali kot ubogih, daljnih sorodnikov, tem-

več kot brate in sestre, enakovredne z vsemi Slovenci po svetu. Pričakujemo prihod ekipe RTV Slovenija, da bo posnela Porabje spomladi, naše skupine, naše delo, našo sedanjost.

Na poti me je spremljala Dragica Gašpar, sodelavka veleposlaništva RS v Budimpešti, mlada Porabska Slovenka, ki na veleposlaništvu pokriva tudi manjšinske teme.

Erika Köleš Kiss,
slovenska zagovornica

AVGUST PAVEL KOT ORGANIZATOR ZNANSTVENE DEJAVNOSTI

Leto 2016 je bilo razglašeno za Pavlovo leto, praznovali smo namreč 130. obletnico rojstva in 70. obletnico smrti prvega poklicnega znanstvenika prekmurskega rodu *Avgusta Pavla*. Zaradi obsežnih obnovitvenih del se ga v jubilejnim letu niso spomnili v sombotelskem

v fotelj, kjer so pred njim sedeli izvrstni znanstveniki in kulturniki kot pesnik *Sándor Weöres*. Župan - kot glavni pokrovitelj slavlja - je Avgusta Pavla označil kot emblematično zgodovinsko osebnost središča Železne županije.

Dogodek je s svojo prisot-

opozorila na pomen očeto-ve obsežne korespondence z več kot dvesto osebami. S pomočjo fotografij iz osebne arhiva je prikazala družjenje očeta s pisatelji.

Direktorica Andrea Csapláros je projecirala stare in nove posnetke o današnjem muzejskem poslopu ter izpostavila pomen ustanovitve revije »*Vasi Szemle*« in javne knjižnice. Velik del svojega referata je posvetila primerjavi muzejskega organizacijskega dela v preteklosti in sedanjosti.

opozoril na sodelavce Avgusta Pavla, prispevke katerih je urednik uporabil pri znanstvenih razpravah.

Edino predavanje s slovensko tematiko je prispevala etnologinja in slavistka *Marija Kozar*. V svojem referatu je opozorila na prispevek Avgusta Pavla k slovenski znanosti ter navedla navdušene ocene Pavlovih del s strani slovenskih znanstvenikov.

Nekdanji direktor muzejev v Železni županiji *dr. Zoltán Nagy* je pripravil veliko sli-

»Sledovi delovanja Avgusta Pavla nas še danes obkrožajo« - je poudarila veleposlanica RS Ksenija Škrilec

Muzeju Savaria, kjer je Pavel - kot eden od vodij ustanove - preživel svoja najplodnejša leta. 3. februarja so zato nasledniki vsestranskega kulturnega delavca v soorganizaciji Sombotelke slovenske samouprave priredili znanstveni posvet s kar osmimi predavanji.

Slavje se je pričelo v obnovljenem, tokrat malce zasneženem muzejskem parku, kjer stoji od leta 1986 doprsni kip Avgusta Pavla. V svoji disertaciji z naslovom »*Glasoslovje cankovskega slovenskega narečja*« je za beležil med drugimi besedilo prekmurske ljudske pesmi »*Po laug' mi lejče*«, melodijo katere je - z baročno obogatitvijo - na flavto zaigrala knjižničarka muzeja *Orsolya Hanusz*.

Po pozdravnih besedah in napovedi dogodka je sedanja direktorica ustanove *Andrea Csapláros* k mikrofону povabila župana mesta Sombotel. *Dr. Tivadar Puskás* se je spominjal obiska pri hčeri polihistra *Judit Pavel*, ko je lahko sedel

nostjo počastila tudi veleposlanica RS v Budimpešti *mag. Ksenija Škrilec*, ki je prav tako nagovorila zbrane. Kakor je opozorila, nas dosežki delovanja Avgusta Pavla še danes obkrožajo. Brez njega Madžari ne bi poznali del *Ivana Cankarja* in preko le-teh slovenske duše, je izpostavila diplomatka in dodala, da je Pavel med prvimi tudi s sredstvi jezikoslovne znanosti dokazal slovenskost prekmurskega narečja.

Oba slavnostna govornika sta nato položila venca pri kipu znamenitega kulturnika, temu vzoru pa so sledili še predstavniki mestne knjižnice, kateder za slovanske jezike, domačih Slovencev in ustanove gostiteljice.

Nadstropni klubski prostor Muzeja Savaria se je napolnil z obiskovalci, ki so lahko prisluhnili referatom, povezanim z Avgustom Pavlom. Kakor je že navada, je niz predavanj začela z osebniimi spomini hči *Judita Pavel*. Priklicala je svoje otroške vtise o muzeju, obenem pa

Judita Pavel prikazuje posnetke iz družinskega arhiva - Pavlova konferenca je napolnila klubski prostor Muzeja Savaria

Vodja mestno-županijske knjižnice *Éva Nagy* je predstavila dejavnost predhodnice svoje ustanove pred in po Pavlovem času. Najpomembnejši dosežki polihistra naj bi bili katalogizacija, zagotovitev financiranja in uvedba modernih knjižničarskih storitev.

Glavni urednik revije »*Vasi Szemle*« *dr. Ferenc Gyurácz* je orisal pot do ustanovitve periodike pred več kot osmimi desetletji. Avgust Pavel se je pri tem oprl na izobraženo elito s ciljem, da ponudi možnost predstavitve znanstvenih prispevkov iz Železne županije, tako predavatelj.

Etnolog gradiščanskohrvaškega rodu *dr. Sándor Horváth* se je osredotočil na načine organiziranja mreže raziskovalcev in zbirateljev na podeželju. Ob tem je

kovnega gradiva: predstavil je namreč fotografije, ki jih je Avgust Pavel posnel v več tednih leta 1940 v vasi Szalafő. Spregovoril je še o usodi slik in risb, narisanih po Pavlovem naročilu.

Kar štiriurni znanstveni posvet se je končal s predavanjem organizacijskega sodelavca muzeja *Kálmán Tótha*, ki je s pomočjo digitalnih preglednic in zemljevidov zelo nazorno in zanimivo predstavil članstvo Društva prijateljev muzejev v letu ustanovitve.

Pavlovo leto je bilo tako zaključeno v ustanovi, ki ji je Avgust Pavel usmerjal začetke in jo kasneje tudi vodil. Jubilejno obdobje je prineslo veliko kakovostnih dogodkov in tudi publikacij, povezanih z »zvestim sinom dveh narodov«.

-dm-

ŽELEZNA ŽUPANIJA

GNAUK VODA,
GNAUK LED

Zdaj, ka je mraz malo popušto pa se je sonce malo pokazalo, led se je včasini začno topiti, kak po mlakaj, tak na Rabi. Tü v Železni županiji smo srečo meli, zato ka prvin se je začno led otopavati, kak je dež prišo. Tam pri ukrajinski meji je ranč obratno bilau, prvin je dež prišo, kak bi se let odtau-po, zavolo tauga je ta voda po reki Tisza više leda tekla. Tašo človek, tak mislim, rejdko vidi, pa se leko prestraši, gda vidi, ka ta mautna voda tak li bovnjari, gda tak naglo prileti pa ka zmejs zaodi, vse odnese. Istina pri nas v Železni županiji je Raba tö v več mejstaj vövdarila, zato ka je 20-30 centimetrov kusti led v več mejstaj zalauto Rabo pa voda nej mogla tadala tečiti. Tau je največkrat tam bilau, gde je Raba bola vauska ali pod mostaj. Civilna zaščita se je že kreda dejvala, ka pri vesnici Rábahídvég do z eksplozijo razgnali led, nej ka bi voda vövdarila pa rame tazaprala. Dapa na srečo nej trbelo, voda si je paut najšla, pa je led vöodnesla na dvaujo stran. Od vode sploy bi se nej trbelo bojati, gda povauden pride ali gda se snej topi, če bi lüstvo vse tak njalo, kak je tau narava gnauksvejta vönaprajla. Zato ka prvin je pri potokaj pa pri rekaj bilau tašo mesto, (taše müdzge) kama je voda ta leko tekla, gde nikoma nej bila na pauti. Tau je duplansko dobro bilau, ka je ta voda tam tastala, zato ka je rezerva bila za sledkar, gda nej bilau deža. Drügo pa tau, ka de lidam nej trbelo bojati, ka povauden njim rame tazapere. Pomalek zato lidgé gorpridemo, ka najbaukše je vsigdar tisto, ka je narava ali baug stvauro, nej zaman je tisto že več miliaun lejt dobro funkcioneralo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Slovenija bo omejila vstop prebežnikov v državo

Poslanci so s 47 glasovi in 18 glasovi proti sprejeli novelo zakona o tujcih, ki omejuje vstop prebežnikov v državo. Državni zbor bo o aktivaciji ukrepa odločal na predlog vlade, ta pa bo to predlagala, ko bo ministrstvo za notranje zadeve presodilo, da bi bila lahko ali sta že zaradi spremenjenih razmer na področju migracij ogrožena javni red ali notranja varnost države, kar bi lahko otežilo delovanje osrednjih državnih institucij in zagotavljanje njenih vitalnih funkcij. Sprejem novele so spremljali očitki o neustavnosti in neskladju z mednarodnim pravom, v državnem svetu je bila dana pobuda za veto na zakon, ki pa ni dobila zadostne podpore.

Slovenski vojaki nepoškodovani

Pripadnikom slovenskega kontingenta v mirovnih silah ZN v Libanonu (Unifil) je pred dnevi ob vračanju z redne patrulje skupina neznancev postavila zasedo, iz katere so na srečo izšli nepoškodovani. »Pri vračanju s patruljiranj so naleteli na neznance, ki so jim na treh mestih njihove poti postavili fizične ovire in jih poskušali zaustaviti pri njihovem premikanju. Vojaki so s premikanjem nadaljevali, niso izstopili iz vozil - dveh humvejev - in so nadaljevali pot do svoje baze. Med potjo so bili kamenjani s strani skupin - to so bile manjše skupine do 15 ljudi, prav tako je bilo v okolici slišati streljanje, vendar ni prišlo do nobenega fizičnega stika, vojaki svojega orožja niso uporabili,« je pojasnil tiskovni predstavnik Slovenske vojske Simon Korez. Slovenska vojska z manjšim kontingentom v operaciji Unifil v Libanonu sodeluje od septembra 2006.

Pico peči nas je včiu mladi Seničar

Drüstvo porabski slovenski penzionistov si je za letošnji prvi zimski program organiziralo gastronomsko delavnico za dva dni. 23. januarja smo prosili na Gorejnjom Seniki od Državne slovenske samouprave Küharjevo spominsko izo, gde majo trno dobro peč z lejpo velko küjnjev. Z mestom vred smo pa prosili mladoga domanjoga hišnika iže tü, Norbina Gyeček, steroga smo že večkrat leko vidli po novinaj, kak se flajsno vrti kaulek peči pa nota kaže mladini, kak se pečeta pica ali krü.

Gda smo se ženske iz Varsa, Dolejnjoga pa Gorejnjoga Senika, -vsevküp trinajset - vcuj sprajle k deli, je Norbi najprvim vküp postavo vcuj valaum pa dola omejsu testau v lesenoj koriti. Ženske smo kumar čakale, aj leko vözvalimo testau v kolače, potistim ji dola pokrijemo pa na toplom njamo, aj se gibajo. Med tejm smo žlakoma kreda dejvale vcuj valaum gora na pico, salamo, ribje pa gobove konzerve, bacon špek, šunko, picopasto, bažlakovi paradajsovi sos, kukarcho, lük, česnek, sir, olaj, bažlak, oregano pa chili papriko. Norbi je pa delo z ognjom, med tejm pa najgrim ženskam odgovardjo, kak svoj recept z dobrimi tanači.

»Tak moramo začniti, ka najprvin zatok malo trbej zaküriti, aj toplo bau, ka tau tö tašno testau gé, ka mejsiti moramo pa najbaugše gé, česta topla gé mela pa drže. Zdaj smo doj omejsili za šestnajset pic testau. K tomi

smo nücali vcuj 3 kile mele, 3 drže (kvas) po pet dejk, pa udrügi liter mlačne vodé, 24 žlic olija, najbaugši je olivni, té nej tak süjo testau gé, 6 žlic cukra pa sau po žma-

koštavale, dočas so se nam nej „stavile“. Žma iz krüšne peči, steroga v danešnji domanji reglinaj nikdar več nemo poznali, nam je nazaj prineso spomine lejpi mla-

Flajsne ženske roke so pripravljale žmane pice

ji, kak čleki dobro spadne. Gvüšno, ka geste baugše tö, depa ge sam tau večkrat sprobo, se mi pršikalo, pa tau dobro testau gé. Ge sam

šeči pa mladi lejt, kak Seničarici Marijani Kovač.

»Gda smo mi doma pekli krü ali perece, ge sam sir pri mami bila pa sam vse

Norbi Gyeček je trno dober »küjar«, vse zna pripraviti za krüšno peč

tö tak gledo po knjigaj pa tü pa taum spitavo, pa meni najbole se vidi té recept. Pa pri tejm tü tak gé, kak pri krüji, če bole vlako gé, potistim testau tü bole fajni, bole žmano gé.

No, kolači so se napinili, mé smo pa ji sprautoma na raje vözvalekale pa ji z vsefale dobrautami gora »okinčale«. Par minutov, pa ji je že Norbi speko tü. Kak so se sprauto pekle, tak smo je

vüidla. Peč na velko trbölo vözaküriti, ka je vrkaj mogla bejla biti. Po tistom, gda je peč kreda bila, krüj smo doj omejsili, vözvalili v male kolače pa smo nütri v krbülo djali, doj pokrili. Tisti čas, ka se je krü gibo, té smo začnili peč vred dejvati. Gda že tak fejs vözakürdjena bila, ka je peč vrkeu bejla bila, té so tiste vaugelge z leseno greblöv vöpetégnili. Omalo z ronjami smo nüti v vodau namo-

čili pa s tistov vöspucali peč. Leseni lopar z dugim štijom trbölo fejs pomeliti, krü gor djati pa fejs flajsno trbölo v peč nüti djati pa go dola zaprejt. Tri-štiri kolače smo šegau meli nagnauk spečti. Zdaj že ne vejim ginau povödati za kelko minutov je tak bilau, potistim je mama poglednila pa če se fejs začno peči, té je vöpotegnili drügi ogenj tö, nazaj zaprla pa se té peklo tačas je nej kredi biu. Gda se je krü speko, té smo ga z grebli vöpotegnili, ka je peč globka bila. Krüj smo z vodauv doj mujvali, ka je té svejkeu biu. Tau sam mejla najraj, tau sir moje delo bilau. Potejm smo je nütri v krbülo djali, ka smo vöpovili s tistim platnom pa doj pokrili. Gda se je vörasladü, včasim smo ranč nej čakali, smo ga že vrezali, ka je fejs dober biu. Tisti žma, gnesnaden v lampaj mam. No, pa pri krüji smo sir njali telko testa, dostakrat je ostaniło tö, ka smo tisto vöpotegnili pa langoš pekli za krüjom. Tistoga smo vrkaj z žirom doj pomacali, s česnekom pa nüti namazali. Tisto je nebesko dobro bilau.

Dočas-dočas, ka smo na konec prišli našoga dneva. Srečne smo bile ženske, ka smo v tašnom lejpom porazmenji leko vküp delale pa se dosta navčile od mladoga seničkoga pojba. Norbi Gyeček je leko za pelda pred vsemi mladimi s svojov slovenskov maternov rečtjav. Baug aj ga sprvaja v življenji, aj njegvo slovensko srcé dosta mladi za seov potegne. Posaba sa ma lepau zavalimo za poštenjé, za lejpo ponašanje do nas, za flajsno delo, ka nam je včino z dobre volé. Z enim se lepau zavalimo Državnoj slovenskoj samoupravi za trno dobro, mesto.

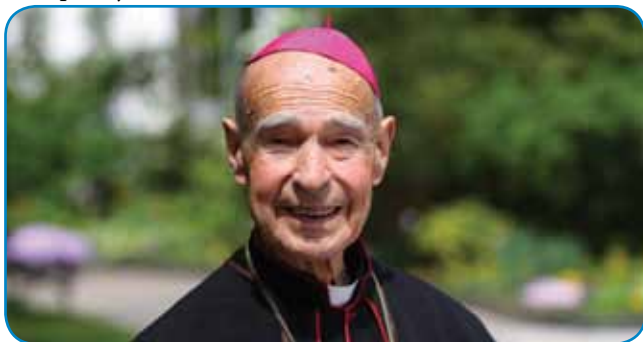
Tekst: Klara Fodor

Kejpa: Marijana Kovač, Klara Fodor

Hvalen bojdí Jezuš Kristuš

Kak mlajše so nas starejši – mene moja draga prababica – tak včili, ka se tak moramo poklauniti, tau naj bau naša prva rejč, če koga srečamo.

Leta 1973, pred več kak štiridesetimi lejtami, sem bila na seničkom farofi pri gospaudi Janoší Kühari, ka sva se včila spejvati eno Marijino pesem. Vmejs so pa prišli – na najino presenečenje – takratni stolni kanonik in naddekan iz Maribora gospaud Jožef Smej. Prišli so v civilskoj obleki z enim mladim duhovnikom. Ges sem se z njimi prvič srečala, do tistoga mau sem nji nej poznala, dapa tak sem se poklonila, kak so me prababica navčili. Gospaud Smej so mi rokau stisnili, tau eške od tistoga mau ne morem pozabiti. Tistoga časa je pri nas za tiste, steri so v cerkev odli, strašno težko bilau. Naša držina je tō dosta trpela zatoga volo, ka smo Boga nigdar nej zatajili. Gospaud kanonik so za tau znali, gospaud Kühar so pa veseli bili, ka ji z matične domovine nekaj vūpa obiskati. Tak sva se spoznala z gospaudom Smejom pa vse od tistoga mau se poznavala. (Dosta so pomagali finančno, gda se je zido nauvi farof pa se je obnavlala cerkev.)

Za Božič sem nej dobila od nji nikšoga glasa nej, nej po telefoni, nej po pošti. Te sem že mislila, ka nika nej dobro. Na Škofijskom uradi v Maribori so mi povedali, ka so gospaud Smej v špitalaj. 19. decembra so v mariborski stolni cerkvi med rorate mešov nesrečno spadnili pa so si zlomili kolk (combnyak törés). Rada bi nji poglednila v špitalaj, samo sem preveč kašlala in sem v takšnom stranji nej vūpala iti betezni-ka gledat. Sorodniki so mi povedali, ka baudejo prepelani v dom sv. Lenarta.

Ne morem vam dojspisati, kak so se radūvali, gda sva s seničkim župnikom Tiborom Tóthom staupila v njino sobo pa sva se poklonila, ka hvalen bojdí Jezuš Kristuš. Roke so vkūp sklenoli, od radosti so njim tekale skuze po lici. Nečakinja Marija, stera v njinoj rojstnoj iži živé, njim je povedala, ka ges na Gorenjom Seniki molim Boga za nji. Zatok so se mi trno lepau zavalili.

Gospud Smej so nama pravli, ka 15. februara bodo dopunili 95 lejt, naš župnik so pa obečali, ka bodo sv. mešo darūvali za nji. »Tau mi je najlepši dar,« so povedali pa tadale gučali, ka oni tūdi dosta molijo za Porabske Slovence »naj ostanejo zvesti Slovenci in naj obdržijo slovensko materno rejč«. Povōdali so, ka so veseli, ka naš župnik lepau moli slovenski, ka so že dvakrat z njim pa župnikom Dejanom Horvatom vkūp mešūvali. »Isten fizesse meg, paptestvérem,« so pokazali svoje znanje madžarskoga jezika. Od nji sva zvedela, da v daumi lepau skrbijo za nji, eške vsakši den majo sveto mešo.

Trno so veseli bili najinoga gledanja (obiska), obečala sva, ka gda de mogauče, pa prideva. Za etimi rečami njim želejmo dobro zdravje za rojstni den:

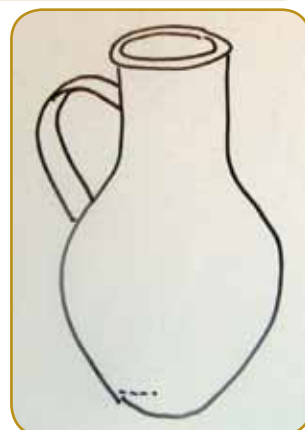
Baug Vas živi gospaud pomožni škof Jožef Smej!

Vera Gašpar

V künji inda in gnes (5)

Šticli/štüclín – mlečnik – tejesköcsög

Inda svejta so pri vsikšom rami meli krave. Krave so nutvpregali pa so je dogili. Mleško so dogili v doginjek, po tistom pa ga vōlejšali v šticline. Šticli je pis-krena posauda, štera je ali samo znautra oblejana ali od zvūna tō. Od zvūna so ga leko pofar-bali s piknjami, raužami, listi. V künji so mleško dostafeleformo gorponūcali. Za zajtrk so geli mlejšen kafej nutzdrobleno (s krūjom), za obed mlejšno župo, za večerdjo pa dinske ali kukarčne žgonke z mlejškom. Če je mlejško duže stalo v šticlini, je segnjeno mlejško gratalo. Vrkar pa je bilau vrnje mlejško. Iz vrnjega mlejška so naredli zmaučé. Če so segnje-

no mlejško v redli djalí na toplo, so dobili škípke (skuto).

Gnes mlejško kúpūjemo v bauti v papirnati škātūlaj. Če duže stogi, lagvo grata, nej segnjeno mlejško.

Marija Kozar

Mickin dinski šterc s tikvinim olinom

V Slovenski vesi eške živi gastronomska kultura naši babic pa dejdekov, srednja generacija eške rada kūja pa peče že skurok pozableno hrano naši prednikov.

Micka Svetec je za svetek pūšpeka sv. Blaža spekla dinski šterc (ajdovo zlivanko), njau smo prosili, naj nam tapovej recept, kak ga ona pripravla.

Najprva vōnamažemo 35 x 26 cm tepšo (ponev, pečico) z žirom ali majstjo, go v redlini segrejemo pri 180 stopinj Celzija, natau vkūppostavimo maso. V pau litra mlačnoga mlejška dejemo malo žlico cukra pa 3 dkg kvasa. V drugoj posaudi vkūpzmejšamo 9 žlic dinske pa 3 žlice pšenične mele za re-taše, vcujdamo malo soli, potistim melo z dvōmi dajci pa z mlejškom na fanjsko vōzgroužamo. Maso najjmo počivati 15-20 minut, po tistom go vlejmo v vraučo tepšo in go pečimo 10 minut. Potejm go pošprickajmo s tikvinim olinom (bučnim oljem) pa go pečimo eške od 5 do 8 minut. Te je dober, gda na krajma dobi lepo zlato-ridjavo farbo. Dober tek!

László R. Horváth

porabje.hu

... DO MADŽARSKE

Vodi FIDESZ, na lestvici tudi
nova stranka Moment

Prvo raziskavo o popularnosti strank je v letu 2017 izvedla agencija Medián in objavila rezultate, ki kažejo, da vladna stranka FIDESZ zelo visoko vodi. 37 odstotkov vseh volivcev bi dalo svoj glas največji vladni stranki. Med tistimi, ki že zdaj gotovo vejo, katero stranko bi volili, bi stranki Viktorja Orbána dalo svoj glas 60 odstotkov. Na drugem mestu stoji desničarska stranka Jobbik, ki jo podpira 10 odstotkov volivcev, na tretjem mestu so socialisti z 8 odstotki. Zanimivo je, da se je na lestvici pojavilo tudi novo gibanje Moment, ki se šele zdaj želi preoblikovati v stranko, podprlo bi ga 2 odstotka volivcev, če bi zdaj bile volitve. Najbolj popularen vladni politik je premier Viktor Orbán (49 %), med opozicijskimi politiki vodi ženska, predsednica stranke LMP (38 %), na drugem mestu je socialist László Botka, ki naj bi bil predsedniški kandidat levih strank na volitvah leta 2018. 46 odstotkov volivcev je mnenja, da se odvijajo stvari na Madžarskem v pravo smer.

2016 je bilo najboljše leto vseh
časov v turizmu

Po podatkih centralnega statističnega urada je lani zaključil turizem na Madžarskem najboljše leto vseh časov, saj se je število nočitev dvignilo za 7 odstotkov in tako presešlo 27,7 milijona. Prihodki na področju turizma so za 9,5 odstotka presegli prihodke iz leta 2015. Madžarska je dosegla tudi v mednarodnem merilu dober rezultat, saj je rast v turizmu svetovno rast preseгла dvakrat, evropsko pa trikrat. S tem je prehitela svoji največji tekmici, Češko in Avstrijo.

Agencija za turizem na Madžarskem z novimi naložbami želi doseči, da bila Madžarska čez dve leti med petimi najboljšimi turističnimi destinacijami v Evropi. Veliko vlagajo v posodobitev plaž ob Blatnem jezeru, v obnovo raznih dvorcev (Nagyecenk), začel se je turistični razvoj območja ob Nežiderskem jezeru in tokajskih gor. Leto 2017 bo leto športnega turizma, kajti na Madžarskem bo nekaj evropskih in svetovnih športnih dogodkov.

»Porabje je nej daleč fkraj od Pešte in Ljubljane«

Pogučavali smo se z veleposlanico Ksenijo Škrilec

Tou, ka je Porabje nej tak daleč fkraj, kak si včasim mislimo, pravi slovenska veleposlanica v madžarskom orsagi, štera šče lidam na obej strani granice dati valas, ka v Porabji šče živijo dobri Slovenci, zavolo sterih je Porabje vrejčno obiskati. Gli zavolo toga je ona preminauči petek, 3. februara v Kūharjevo ižo na Gorenjom Seniki tō pripelala svoje sodelavce z veleposlaništva, pa je dala

Veleposlanica Ksenija Škrilec je zaželejla, naj bi Porabski Slovenci ešče gezero lejt živeli tū

pozvati ešče vse, šteri v Porabji delajo pa vodijo krovne organizacije in društva. Pravi, ka ma tou, ka so se tak srečali pa se pogučavali ob toploj krūšnoj peči, gvūšno velki hasek, vej pa na takšno formo dostakaj tō splanerajo, ka do delali pa za ka do se trucali. Veleposlanica Ksenija Škrilec na tou šče povej, ka so cajti takši, ka morajo nej samo sosednji orsagi, liki lidgé tō brodit, ka leko dobroga pa nouvoga napravimo s tistimi, s kerimi živemo vkūper. Na slovenskom veleposlaništvi v Pešti so lani pripravili dosta proslav pa drugi programov, s šterimi so zaznamūvali 25-lejtnico samostojnosti Slovenije. Med vekšimi programi je biu projekt Naša soseda Slovenija, v šterom so sodelūvali mlajši z osnovni pa srednji šoul. Tej so pisali pa risali o tom, kak poznajo Slovenijo, na veleposlaništvi pa so za nji meli tūdi ekstra učno vōro o Sloveniji. S pomočjov slovenski firm so mlajšom decembra raztalali ešče nagrade. Že v nouvom leti pa so 25. obletnico samostojnoga orsaga zaznamūvali ešče fkūper z madžarskim zunanjim ministrstvom. Tam so napravili lejpo razstavo s pisme Józsefa Antala, šteri je te biu na čeli madžarske vlade. Na veleposlaništvi pa so se tej dni spomnili tūdi našoga najvejkšoga pesnika Franceta Prešerna pa slovenskoga kulturnoga svetka. Tome v spomin so vkūper z madžarskimi študenti glasbene akademije Ferenca Liszta napravili koncert. V Pešti pa zdaj že par lejt vsakši tretji petek v novembri sodelūjejo tūdi pri tradicionalnom slovenskom zajtrki. Sploj pa radi, še pravi Škrilcova, stopijo poleg k Društvi Slovincov, šteri delajo tūdi v Pešti. Tak so najnazadnje vkūper sprijali soboške upokojenje. Pa zatau, ka so si tej varaši sploj nej tak naraznok, je dobro, ka se Slovenci s tej pa ove strani grance srečavajo pa majo pristne veze.

Mihaela Kalamar

Fotografija: Dragica Gašpar

PORABSKI GLEDALIŠKI VEČER V SAKALOVCIH

V soboto, 4. februarja 2017, je v sakalovskem kulturnem domu

večer v mesecu februarju, saj je slovenski kulturni praznik

Igra števanovskih Veselih pajdašov se odvija na letalu

potekal gledališki večer dveh porabskih skupin. Dogodek je organizirala sakalovska Slovenska narodnostna samouprava.

Na povabilo Slovenske narodnostne samouprave Sakalovci sta gledališki skupini ZSM, Veseli pajdaši in Nindrik-indrik, predstavili svoji najnovejši igri in v porabskem narečju zabavali sakalovsko občinstvo v domačem kulturnem domu.

Program se je začel ob 17. uri z uvodnim nagovorom predsednice samouprave, ki je pozdravila občinstvo in omenila namen večera. SNS Sakalovci vsako leto organizira kulturni

skega pesnika Franceta Prešerna, ki je med drugim avtor Zdravljice, besedila slovenske himne. Zato je SNS povabila vaščane, da bi jih ob kulturnem prazniku razveselila z gledališkima igrama. Predsednica je na kratko predstavila skupini. Najprej so nastopili Veseli pajdaši iz Števanovcev, naslov njihove igre je bil »O, Meréka!«, program pa je nadaljevala skupina Nindrik-Indrik z igro »Na lepše...«.

Programa sta se udeležili zagovornica slovenske narodne skupnosti v madžarskem parla-

Sakalovska dvorana se je napolnila s starimi in mladimi

prav v tem mesecu. 8. februar je dan slovenske kulture, obletnica smrti največjega sloven-

mentu Erika Köleš Kiss in županja Sakalovcev Valerija Rogan.

Lilla Fasching

Nogometni turnir veteranov

Ekipa »Kanalske podgane« (Csatorna Patkányok) je zmagala na nogometnem turnirju veteranov, ki so ga organizirali v Monostru 28. januarja. Letošnji turnir je bil že peti. Ekipa s sedmimi igralci je na turnirju zmagala brez dobljene zadetka. Za najboljšega vratarja turnirja so izbrali Roberta Šomeneka, ki v rednem županijskem prvenstvu varuje vrata nogometne ekipe športnega društva v Sakalovcih, ki nastopa v II. županijski ligi. Naslov najboljšega strelca si je priboril Zoltan Domjan, ki je zadel trikrat.

Na povabilo veteranske ekipe iz Slovenske vesi (Hétház FC)

se je turnirja udeležila tudi ekipa iz Lendave pod imenom

la Alajoš Čuk in Ákos Gaál, nekdanji in sedanji referent na

Najboljši vratar Robert Šomenek

»Muravidék«.

Pokale in diplome sta preda-

oddelku za šport občine Monošter.

László R. Horváth

VARAŠKI LUFT JE BOLE SLOBAUDEN

Mesta na gnešnjom Slovenskom, štera so dobila pravico za kedenska senja, odavanje pa opravljanje meštrij, so pravi varaši gratali zvekšoga v 13. stoletji. Istina pa je, ka so varaši v slovenskoj Istri pri maurdji gordržali antično kontinuiteto, tau se pravi, tradicijo iz rimski cajtov. Tak je tau bilau s štajerskim Ptujom tö, o šterom so - kauli indašnjoga kamenoga mosta prejk Drave - pisali v dokumentaj že v 9. stoletji. Stvauriti varaše je bilau na Slovenskom do 13. stoletja pravica vladara (uralkodó), eške samo te go je prejkpusto deželnim knezom (hercegek). V tisti cajtaj so visiki plemiči (nemesek) začnili mestom talati pravice za senje pa zidanje stené kauli nji, tak so gratali ali menjši »trgi« ali »varaši« s stenov. Najvišiši varaški gospaud je leko postavlo kancelaje pa biroviyo, tak stvaurdjeni varaš pa je od tistoga mau več nej cuj k okauliškom grünti, zemliškom gospostvi slišo.

Že v 12. stoletji so varaš gratale Breže na Koroškom, v prvoj polovici 13. stoletja pa so varaške pravice dobili Šentvid, Beljak, Velikovec ino Celovec (na Koroškom), Ptuj, Maribor ino Slovenj Gradec (na Štajerskom) pa Kamnik, Kranj ino Ljubljana (na Kranjskom). Leta 1365 je kranjski deželni knez Rudolf IV. srejdil zelenoga tranka stvauro varaš Novo mesto, šteri tau eške gnesneden nosi v svojom imeni. Varaš goriški grofov Gorica je pravice daubo v 14., kneži varaš Celje pa v 15. stoletji.

Vsikši človek v takšom mesti je eške nej meščan (polgár) biu. Tau so gratali samo tisti, šteri so v varaši ram meli pa so se spravla-li ali z odavanjom ali meštrijov. Nej so bili meščani varaški gospaudge, duhovniki, baratke, fiškališi ali lapci, depa Židauve pa pavre, šteri so na zemljau kauli varaša pauvali, so tö nej cujračunali. Tistoga ipa so gučali, ka »varaški luft za slobaudnoga napravi«: če je podložnik (nej slobauden paver) edno leto pa eden den v varaši živo pa ga je gospodar nej isko, je grato slobauden - depa nej pravi meščan. Té pravi so leko ojdli na varaške djilejš, njini prejdjen je biu varaški biraub ali žipan (človek od varaškoga gospodara). Vu varašaj, gde je živelo več kak gezero lüdi, so več nej vküpzazovali cejluga lüstva na djilejš, liki samo najbolje bogate meščane v varaški svet (tanács).

Po mestaj so zvekšoga gučali slovenski ino nemški, depa v kancelajaj samo nemški. Ovak je bilau na gnešnjom slovenskom maurdji, gde so antična mesta Trst, Milje, Koper, Izola ino Piran že v 10. stoletji dobivala srednjeveško varaško formo. Tam živče lüstvo se je spravlo z ribami, soldjauv, šifti, vinom, olivami pa sadjom, depa z meštrijami pa odavanjom ranč tak. Varaši v sövernoj Istri so vsikdar vekši grtúvali, zatok so mogli stené večkrat prejkzozidati, na zvünešnjog strani té zidaub pa so meli svoje - več

kilomejterov duge - grünte, na šteraj so pauvali takzvani »koloni«. Té zemlé vküper z varašom so zvali »komuna«. Svoje indašnje pa nauve zakone so dojspisali v »statute«, pravico za odlaučanje so mesto varaški djilejšov dobili člani »ko-

Gospodari z Benetk (Velenca) so svojoma podestati v Kopri v 15. stoletji zozidali »pretorsko palačo«

munalni svetov«. Té so leko samo s tisti rodbin prišli, štere so tau pravico erbale. Te držine so mele velke grünte, spravla-le so se z odavanjom na veliko pa maurskimi šiftami. Živele so v veku palačaj, od 15. stoletja dale pa so začnili za te meščane gučati, ka so »patriciji«, po starom rimskom imeni.

Škofja Loka má ednoga najlepše ohranjeni srednjeveški centrov v Sloveniji

Varaši v sövernoj Istri so nücali branitele prauti gospaudom s kontinenta, tau jim je ponüdila najvejša komuna v regiji Benetke (Velenca). Oprvin so podpisali ž njimi dokumente o pomauči, sledik pa so Benetke v etaj varašaj že svoje prejdne, »podestate« postavla-le. Tau je samo za Trst nej velalo, šteri je v 14. stoletji prišo pod Habsburžane, pa v dugi stoletjaj grato veliko pristanišče (kikötö).

V etaj primorski komunaj je lüstvo taljanski pa slovenski gučalo, kancelaje so pelali oprvin latinski, te pa taljanski. Po varašaj se je bole čüu romanski guč, lüstvo se je čütilo Romane, na grüntaj pa je slavsko lüstvo slavski (slovenski) gučalo. Domovina jim je bila komuna, vsi drugi so bili tihinci.

Vekši tau varaškoga lüstva na Slovenskom se je spravlo z meštrijami, zatok so si takše rame zidali. V kesnom srejdnom vöki so iže po varašaj mele po navadi dva ali tri štauke, povezane z lesenimi stubami: spodkar so meli veštauk, v prvom štauki so živeli, vrkaj pa meli kamro. Na stenej prauti poštiji je bilau aukno za blago, štero je majster na pulti odavo tö. Na dvoriški za ramom so bili glejvi pa na več mejstaj stüdenec, na dvaur je gledalo aukno künje pa spalnice. V künji so meli gniške, sto, lade pa kisnej kredenco tö.

Če rejsan je edna varaška iža dojšla za vse, je po mestaj glavni biu žitek v skupnosti. Té se je zvekšoga godiu vanej, na poštijaj pa na trgaj (terek), gde so v dnevaj za senje vsefelé odavali. V tisti cajtaj so v varaš prišli kome-dijanti ino bautoške z vekši središč. Mestni prejdni so skrb meli, ka bi v varaši nej prišlo do rabuke ali se dojzapovödano špilalo na srečo. Postavla-li so »prangere« (sojë za špotanje), kama so vözvezali tiste lüdi, šteri so čalivali.

Varaš je biu skupnost vörni lüdi tö, šteri so steli vsikdar lepše bože iže (zvekšoga farne cerkve) meti kak sausedge. V 13. stoletji so po mestaj zozidali prve klauštore, v štere so prvi baratke prišli s kaudiški redaub (franciškani ino dominikanci), ki so sploy lepau znali predgati pa tak napunili cerkve.

Tisti varaši so leko cveli, šteri so ležali na tranzitni potaj, vej so pa leko nutbrali porce za poštiji pa mauste. Bautoške so vozili na priliko železo, sau, lejs, maro ali kauže, po alpski potaj pa eške kufer (réz) pa vausek. Nücali so vsefelé penez (iz Brež, Akvileje, Beča pa eške drugi varašov), na pausado davati z velikimi kamatami pa je bilau krščenikom zavolo Svetoga pisma dojzapovödano - tau delo so opravla-li Židauve, šteri so meli ovaške regule.

Majstri po varašaj so se združili v cehe, v štere je nej bilau léko nutstaupiti. Če je eden ináš sto majster gratati, je mogo napraviti si-guren mojstrski izpit (vižgo). Tau se pa je zvekšoga prišikalo samo sinaubom stari majstrov. Cehi so skrb meli na cerkveni pa družabni žitek članov ino pomagali njnim dovica-m pa sirautam. Svojom lidam so regule vküpspisali v cehovski knjigaj.

Srednjeveški varaši na gnešnjom Slovenskom so slišali med mala evropska mesta, v nji so živle prausne forme varaškoga žitka. Nej so meli velki šaulski, posvetni pa cerkveni inštitucij - Ljubljana je center püšpekije tö samo leta 1461 gratala. Zidine v nji (na priliko v Škofji Loki ali Kopri) svedočijo, ka so varašanci donk lepše pa baukše živeli kak prausni pavri - leko povejmo, ka so bili privilegirani lidgé.

-dm-

ZAKLADI ZNANJA, SPOMINOV IN ZGODB

Pokrajinska in študijska knjižnica v Murski Soboti je v letu 2016 našela sedem desetletij od ustanovitve. Slovesnost ob pomembnem jubileju so pripravili za letošnji slovenski kulturni praznik s predstavitev zbornika *Zakladi znanja, spominov in zgodb*, ki

oskrbuje s slovenskim knjižnim gradivom in s tem pomaga pri ohranjanju slovenske besede, slovenstva v Porabju. »

Želja knjižničarjev in prejšnjega ravnatelja Jožeta Vugrinca, da bi 50-letnico delovanja knjižnice praznovali v novi knjižnični stavbi, se leta

pomoč pri reševanju izzivov življenja, izobraževanja, informiranja, druženja. In prav s tovrstnimi storitvami PiŠK Murska Sobota kot osrednja območna knjižnica za Pomurje predstavlja steber, ki ohranja to dragoceno kulturno dediščino ter sooblikuje kulturno podobo svojega območja. »

Kdor pogosteje obiskuje PiŠK, lahko zgolj potrdi besede, zapisane na začetku zbornika, kajti obisk in izposoja sta odlična na vseh oddelkih. Znani so podatki, tako slovenski kot evropski, da se je nakup knjižnih novosti močno zmanjšal, povečala pa se je izposoja knjig. Prve vzpodbudne informacije so prišle iz Frankfurta (kjer se Slovenija dogovarja, da bo leta 2021 častna gostja največjega, frankfurtskega knjižnega sejma) da se je trend upada knjižnih naklad zaustavil in se rahlo zvišuje. Manj, kakor so načrtovali, se uveljavljajo bralniki knjig.

Pomenljiv je podatek, da je v PiŠK na voljo 361.351 izvodov knjig, knjižnica ima 13.565 članov, ki so jo v letu 2015 obiskali 211.535 krat. Največja izposoja knjižničnega gradiva (ne gre samo za knjige) je bila leta 2005 (627.731 enot), deset let pozneje 510.271 enot.

Med noveše dogodke spadajo tudi Vanekovi (ekološki) večeri, ki jih pripravljajo v sodelovanju z Ustanovo, dr. Šiftarjevo fundacijo.

Potujočo knjižnico predstavlja v zborniku Jana Balažic. Zanimiv je podatek, da so začeli v Prekmurju o potujočih knjižnicah razmišljati že zdavnaj, saj so prve zapise *Novine* objavile leta 1926. Pogovori o pravi potujoči knjižnici so se začeli leta 1975, in sicer zato, »da naj bi potujoča knjižnica delovala izključno na tistih območjih, ki so bila brez rednih knjižnic ali so bila od njih preveč oddaljena.« Prvo vožnjo je imel bibliobus leta 1995. Zdaj se ustavlja v 12 občinah

na 70 postajališčih. Posebnost sta porabska (Gornji in Dolnji Senik, Sakalovci, Števanovci, Monošter) in madžarska proga za 7 obmejnih vasi. Porabska proga je nastala na pobudo direktorja Jožeta Vugrinca, s temeljnim namenom ohranjanja slovenskega jezika med Slovenci v Porabju. O tem, kako sta doživljala potovanja s knjigami, sta pisala Slavko Meolic in Stanko Petek.

odločali za izposajo in branje knjig. Poleg izposoje, povezane tudi s svetovanjem, so pomembne ure pravljič, projekt *Rastemo s knjigo*, izbira najboljše knjige, slovensko-knjižnično muzejski mega kviz, Pikina bralna značka in tudi taki dogodki, kot so pravljični večeri za odrasle, ustvarjalne delavnice, v novjšem obdobju nastopi tudi na porabskih šolah, *Noč knjige*, sodelovanje

Direktorica Jasna Horvat pozdravlja zbrane ob predstavitvi jubilejnega zbornika

so ga predstavili na odlično obiskanem dogodku 1. februarja. Po predstavitvi zbornika (direktorica Jasna Horvat in urednica dr. Klavdija Sedar) smo uživali v glasbenem večeru nastopajočih pevcev in glasbenikov Toneta Kregarja in Jerneja Dirnbeka.

Predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnők je v nagovoru izpostavil velik pomen Pokrajinske in študijske knjižnice za Porabske Slovence. Odlično je sodelovanje s Porabjem, vrsto let sodelujeta soboška in sombotelska knjižnica Dániel Berzsenyi, in začeli so z letošnjo novostjo, pravljičnimi večeri za odrasle. Prvi, izjemno obiskan dogodek, predstavljen v prejšnji številki, je bil v Hiši jabolk na Gornjem Seniku, drugi pa je predviden za prihodnji mesec v Števanovcih. Direktorica Jasna Horvat v zborniku: »Posebej bi izpostavila naš bibliobus, naš potujoči ponos, ki že od leta 1995 oskrbuje z gradivom kraje po Prekmurju. Poleg tega je tudi prvi v Sloveniji, ki je leta 2000 prestopil državno mejo in se podal v zamejstvo. Tako s svojim poslanstvom Slovence v Porabju

1996 ni uresničila, ampak se je v letu 2004. »Soboška knjižnica je postala prostor, kjer se družijo stari in mladi, pripravljamo prireditve, postali smo sodobna mestna knjižnica in središče druženja.«

»Posamezni jubileji o knjižnični dejavnosti PiŠK Murska Sobota so bili v letih njenega delovanja okronani tudi v pisni obliki, med katerimi poleg številnih prispevkov, katalogov, brošur in raznega drobne tiska izstopata zbornika *Deset let Študijske knjižnice v Murski Soboti 1956-1966* in *Soboška knjižnica 1946-1996*. S slednjim je bila obeležena 50-letnica delovanja knjižnice, 40-letnica dela študijskega oddelka kot predhodnika Študijske knjižnice in 35-letnica sodelovanja z madžarskimi knjižnicami,« strne v *Spremni besedi* urednica Klavdija Sedar. Izpostavi pomen novih prostorov od leta 2004. »Impozantna stavba, ki pomembno dopolnjuje mestno jedro Murske Sobote, namreč ne hrani le bogate pisne kulturne dediščine, študijskega gradiva ali morda leposlovja, ampak ponuja skupnosti in posamezniku

Lepo urejeni prostori soboške knjižnice

Jožef Papp predstavlja krajevne knjižnice (Hodoš, Domanjševci, Prosenjakovci in Motvarjevci) in knjižnično dejavnost za pripadnike madžarske narodne skupnosti. PiŠK Murska Sobota poleg lendavske mestne knjižnice poseduje najbogatejšo zbirko madžarskih knjig in knjižne dokumentacije v Sloveniji. To so knjige, časopisi, revije, koledarji, zborniki, zemljevidi, zvočne in video kasete, CD-romi in DVD-ji ter note, rokopisi, drobni tiski, mikrofili. Aktiven fond madžarske zbirke z redkimi knjigami domoznanskega porekla šteje 28.000 enot. Za izposajo je na voljo 1.000 novejših madžarskih knjig. Avtor poudarja tudi pomen sodelovanja s številnimi ustanovami v Prekmurju.

Od Mladinskega oddelka, ki ga predstavljajo Vesna Radovanovič, Gabriela Sečkar, Metka Sraka in Ana Sušec je v prejšnji meri odvisno, kako se bodo mladi v poznejših letih

s Pomurskim muzejem in še marsikaj, zlasti za mlade in tudi manj mlade obiskovalce mladinskega oddelka.

Podrobno je predstavljen tudi Oddelek za odrasle z različnimi dejavnostmi, ne samo z izposajo knjig. Govorimo o oddelku, ki ima največ obiskovalcev. Poseben pomen ima *Domoznanska dejavnost in domoznanske zbirke* (Andrej Pavlič), kjer so shranjene redkosti – tudi najstarejši prekmurski tiski. Romski oddelek je edini v Sloveniji.

Zbornik zaključujejo *Vtisi in spomini*, med njimi tudi dolgoletnega sodelavca in direktorja Jožeta Vugrinca.

Seveda ta vpogled v jubilejni zbornik nima ambicije celovito predstaviti pestrosti in širine delovanja, ampak zgolj opozoriti, kako pomembna kulturna ustanova je Pokrajinska in študijska knjižnica v Murski Soboti.

Tekst in fotografiji:
Ernest Ružič

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

**OD 17. DO 23.
FEBRUARJA**

PETEK, 17.02.2017, I. spored TVS

5.55 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 12.20 Danes dol, jutri gor: Komanda mora bit', slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio 3, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip: Slovensko društvo hospic, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Alpe-Donava-Jadran, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.15 Pujša Pepa: Čolniček, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Ema 2017, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Umazani Harry, ameriški film, 0.45 Profil, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.30 Info-kanal

PETEK, 17.02.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.35 To bo moj poklic: Oblikovalec kovin, 9.30 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: veleslalom (M), 1. vožnja, 10.45 Bleščica, oddaja o modi, 11.35 Priluhnihi tišini: Ali javno zdravstvo omogoča dovolj dobre slušne aparate?, izobraževalna oddaja, 12.15 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: veleslalom (M), 2. vožnja, 14.30 Biatlon - svetovno prvenstvo: štafeta (Ž), 16.05 Dober dan, 17.05 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.30 Taksij, kviz z Jožetom, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Od St. Moritza do Hochfilzna, večerna oddaja, 20.30 Daljinec, mongolsko-nemški film, 22.00 Derren Brown: Apokalipsa, 22.50 Polnočni klub: Vključujemo in aktiviramo, 0.00 Svetovni popotnik: Karibi, 0.55 Glasbeni spoti, 1.55 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: veleslalom (M), 4.05 Zabavni kanal, 5.10 Glasbeni spoti

SOBOTA, 18.02.2017, I. spored TVS

5.50 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 11.20 Tednik, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.15 Osamljeni planet - 1000 fantastičnih doživetij: Najboljša hrana s stojnic, 14.55 Planet Zemlja (II.): Gore, koprodukcijska dokumentarna serija, 16.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Peter Lovšin, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Odmev davnine: Gorska bitja, izobraževalna oddaja, 17.45 Taksij, kviz z Jožetom, 18.00 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimero: Leteci Kalimero, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Ema 2017, 21.50 Prevara (II.), ameriška nadaljevanka, 22.50 Poročila, Šport, Vreme, 23.20 Številka 55, hrvaški film, 1.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 2.25 Info-kanal

SOBOTA, 18.02.2017, II. spored TVS

6.10 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 9.30 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (Ž), 1. vožnja, 11.00 Magazin Fifa - Pot v Rusijo, oddaja o nogometu, 11.30 10 domačih, 12.20 Čarokuhinja pri atu: Prlekija, 12.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (Ž), 2. vožnja, 14.30 Biatlon - svetovno prvenstvo: štafeta (M), 16.10 Francozi v Posočju, dokumentarni feljton, 16.50 Derren Brown: Apokalipsa, 17.50 Košarka: pokal Spar - polfinale, 20.00 Od St. Moritza do Hochfilzna, večerna oddaja, 20.30 Drobci najinega očeta, japonski film, 21.45 Zvezdana, 22.30 Večer v Palladiumu (II.), 23.15 Aritmija, 23.50 Aritmični koncert - Karmakoma, 0.40 Bleščica, oddaja o modi, 1.10 Glasbeni spoti, 2.10 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (Ž), 4.35 Zabavni kanal, 5.40 Glasbeni spoti

NEDELJA, 19.02.2017, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.10 Danov Dinosvet: Pterozaver v hiši; Skrita kamera, kanadska otroška nanizanka, 10.50 Sledi: Poslednji mariborski gospod, Franc Minařík (1887-1972), dokumentarna oddaja, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Katoliški moški, kje si? 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Koncert ansambla Nemir, 15.00 Slovenska polka in valček 2015 - Festivalke uspešnice, 15.20 Modna hiša Velvet: Metuljeva krila, španska nadaljevanka, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Tilka in prijatelji: Rijja in zapestnica, risanka,

19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Več po oglasih: Kurir, slovenska nadaljevanka, 20.30 Vojna in mir, angleška nadaljevanka, 21.20 Intervju, 22.10 Poročila, Šport, Vreme, 22.35 C. Monteverdi: Orfej, opera (Solisti, Komorni zbor in Baročni orkester Akademije za glasbo, Egon Mihajlovič), 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.50 Info-kanal

NEDELJA, 19.02.2017, II. spored TVS

6.45 Duhovni utrip: Slovensko društvo hospic, 7.15 Glasbena matineja, 8.00 Odmev davnine: Gorska bitja, izobraževalna oddaja, 8.45 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 9.30 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (M), 1. vožnja, 11.15 Biatlon - svetovno prvenstvo: zasledovalna tekma (Ž), 12.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (M), 2. vožnja, 14.30 Biatlon - svetovno prvenstvo: zasledovalna tekma (M), 15.55 Zvezdana, 16.35 Avtomobilnost, 17.35 Košarka: pokal Spar - finale, 19.45 Žrebanje Lota, 20.00 Od St. Moritza do Hochfilzna, večerna oddaja, 20.30 Planet Zemlja (II.): Tropski deževni gozdovi, koprodukcijska dokumentarna serija, 21.20 Inside - Offside: V zaledju predsodkov: Vezan, dokumentarna oddaja, 21.45 Sužnji evra, italijanska dokumentarna oddaja, 23.10 Vikend paket, 0.20 Glasbeni spoti, 1.20 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (M), 3.45 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 20.02.2017, I. spored TVS

5.55 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 10.40 10 domačih, 11.15 Vem!, kviz, 12.00 NaGlas! 12.20 Danes dol, jutri gor: Danes na zdravje, jutri na zdravljenje!, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Panoptikum, 14.25 Osmi dan, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Armano-va skrivnost: Samo stran, nemška mladinska nadaljevanka, 15.55 Z glasbo in s plesom, 16.25 Profil: Boštjan Gombač, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Adrenalinci: Bungee jumping, dokumentarna serija o mladostnikih, 17.55 Novice, 18.00 eRTeVe, 18.10 Ozi bu: Umazani Tedi, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Umetnost igre, 23.40 Glasbeni večer, 1.15 Profil: Boštjan Gombač, 1.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.00 Info-kanal,

PONEDELJEK, 20.02.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški počitniški program: Op! 10.15 To bo moj poklic: Cvetličar, 10.55 Halo TV, 11.45 Dobro jutro, 14.20 Polnočni klub: Vključujemo in aktiviramo, 15.50 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.55 Avtomobilnost, 17.25 Taksij, kviz z Jožetom, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Svetovni popotnik: Balkanski polotok, 20.50 Luther (IV.), angleška nadaljevanka, 21.45 Inšpektor Tschiller (II.): Huda bolečina, nemška miniserija, 23.15 Bunkerji, brutalizem in zadrstost: Poetika betona, angleška dokumentarna serija, 0.10 Glasbeni spoti, 1.15 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

TOREK, 21.02.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha: Katoliški moški, kje si? 12.25 Danes dol, jutri gor: Mojca in njena dediščina, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio city, 14.40 eRTeVe, 15.00 Lučka - Pitytang, oddaja TV Lendava, 15.40 Otroški program Op! 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Poldi: Dan, ko so Mesečki pripravljali pojedino, risanka, 18.15 Pavle, rdeči lisjaček: Mladiček v zanki, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Oproščen, norveška nadaljevanka, 20.50 Dokumentarna oddaja, 21.40 Moj klasični hit: Ivo Boscarol, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Spomini: Franc Sever - Franta, partizanski komandant - 3. del, dokumentarna oddaja, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Info-kanal

TOREK, 21.02.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški počitniški program: Op!

10.15 To bo moj poklic: Cvetličar, 10.55 Slovenski vodni krog: Oplotnica, dokumentarna nanizanka, 11.40 Dobro jutro, 14.15 Dober dan, 15.15 Ema 2017, 17.00 Čarokuhinja pri atu: Slovenske gorice, 17.30 Taksij, kviz z Jožetom, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Empatija, ti in jaz, francoska dokumentarna oddaja, 20.55 Prava ideja, 21.25 Večer v Palladiumu (II.), 22.15 Votla krona, angleška nadaljevanka, 23.05 Veliki večer, nemško-francoski film, 0.45 Glasbeni spoti, 1.45 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SREDA, 22.02.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Umetnost igre, 12.25 Danes dol, jutri gor: Kdor mlati, ta ljubi, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju, 14.35 Duhovni utrip: Slovensko društvo hospic, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.40 Male sive celice: OŠ Jurija Dalmatina, Krško in OŠ Vavta vas, kviz, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Zajček Belko: Prvič, ko sem skril piratski zaklad, risanka, 18.10 Pipi, Pupu in Rozmari: Na karnevalu je dovoljeno vse, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Jimmyjev dom, angleško-irsko-francoski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Primer Barschel, nemška miniserija, 0.40 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, 2.30 Vreme, 2.35 Info-kanal

SREDA, 22.02.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški počitniški program: Op! 9.40 Lučka - Pitytang, oddaja TV Lendava, 10.10 To bo moj poklic: Podjetnik, 10.50 10 domačih, 11.35 eRTeVe, 11.50 Dobro jutro, 14.15 Dober dan, 15.15 Vikend paket, 16.40 Prava ideja, 17.30 Taksij, kviz z Jožetom, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Popoln glas - tenorist Nicolai Gedda, nemški portretni film, 20.55 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 21.45 Bleščica, oddaja o modi, 22.20 Popšop, 22.50 Boštjan Gombač z Big Bandom RTV Slovenija, 0.20 Glasbeni spoti, 1.20 Zabavni kanal, 5.10 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 23.02.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.20 Danes dol, jutri gor: Zen počitnice, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Dokumentarna oddaja, 14.25 Slovenci v Italiji, 15.00 Pod drobnogledom - Nagyító alatt, oddaja TV Lendava, 15.30 Svetovni popotnik: Balkanski polotok, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek - zgodbe priseljencev, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Knjiga o džungli: Safari: Velike živali, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Studio 3, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Osmi dan, 23.40 Sveto in svet, 0.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Info-kanal

ČETRTEK, 23.02.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški počitniški program: Op! 9.40 To bo moj poklic: Podjetnik, 10.25 Kino Fokus, 10.50 Alpe-Donava-Jadran, 11.30 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.05 Odmev davnine: Gorska bitja, izobraževalna oddaja, 12.45 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski skoki (Ž), kvalifikacije, 14.20 Ema 2017, 16.15 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski teki, sprint, 18.00 Halo TV, 19.10 Male sive celice: OŠ Jurija Dalmatina, Krško in OŠ Vavta vas, kviz, 20.00 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 20.50 Avtomobilnost, 21.20 Osamljeni planet - 1000 fantastičnih doživetij: Svetovno znana mesta, 21.40 Klub zdravja Dallas, ameriški film, 23.35 Slovenska jazz scena: Večer avtorske glasbe Lojzeta Krajncana: Big Band in Simfonični orkester RTVS s solisti, 0.30 Glasbeni spoti, 1.30 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski skoki (Ž), kvalifikacije, 2.35 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski teki, sprint, 3.50 Zabavni kanal, 5.10 Glasbeni spoti

VABILO / MEGHÍVÓ

Zveza Slovencev na Madžarskem Vas vljudno vabi
na predstavitev knjige

Branka Šömna: Rakičanski breg –

Monošterski brejg,

ki bo **v četrtek, 23. februarja 2017 ob 16.30 uri**
v Slovenskem domu v Monoštru.

S pisateljem se bo pogovarjal *Milan Vincetič*,
urednik knjige.

Zbirko „Med Rabo in Muro“ bo predstavil
literarni zgodovinar *Franci Just*.

A Magyarországi Szlovének Szövetsége tisztelettel
meghívja Önt

Branko Šömen: Rakičanski breg –

Monošterski brejg

című könyvének bemutatójára,

melyre **2017. február 23-án (csütörtökön)**

16.30 órakor

kerül sor a szentgotthárdi Szlovének Házában.

A szerzővel *Milan Vincetič*, a könyv szerkesztője
beszélget.

A „Rába és Mura között” könyvsorozatot

Franci Just irodalomtörténész mutatja be.

Spoštovani starši, dragi otroci!

DOŠ Jožefa Košiča na Gornjem Seniku
vljudno vabi bodoče prvošolčke in njihove
starše oziroma vse zainteresirane na **Dan**
odprtih vrat, ki bo v sredo, **22. februarja**
2017 ob 9.30 uri.

Staršem in otrokom bomo pokazali
obnovljeno, tehnično sodobno opremljeno
šolo, jih seznanili z življenjem šole ter z
vzgojno-izobraževalnim delom, ki poteka na
naši šoli.

Tisztelt Szülők! Kedves Gyerekek!

A felsőszőlőnői **Kossics József Kétnyelvű Általános Iskola** nagy szeretettel várja és hívja a leendő 1.
osztályosokat és szüleit, illetve minden kedves érdeklődőt az iskolánkban tartandó **tájékoztatóra**,
valamint **interaktív bemutató órára**, melynek időpontja: **2017. február 22. (szerda) 9.30.**

Az érdeklődők megtekinthetik kistérségünk egyik legjobban felszerelt iskoláját, tájékoztatót
kaphatnak az iskola életéről, a tanulók kötelező és szabadon választható elfoglaltságairól, az itt folyó
oktató-nevelő munkáról.

Minden érdeklődőt sok szeretettel várunk!

Našim otrokom nudimo:

- začetek pouka ob 8:10 (avtobus se odpravi iz Monoštra ob 7:30)
- poučevanje otrok v majhnih skupinah v razredih, družinsko vzdušje
- moderno, nadstandardno opremo učilnic, WIFI-internetno zvezo v stavbi
- brezplačen pouk računalništva v sodobni učilnici od 3. razreda naprej po urniku
- poučevanje jezikov od 1. razreda: tedensko 5 ur slovenski jezik, tedensko 3 ure nemški jezik
- za vse učence naše šole zagotavljamo brezplačen prevoz in učbenike
- različne brezplačne krožke
- spodbujanje nadarjenih otrok, dodatno strokovno pomoč po potrebi
- izlete in tabore po Sloveniji
- nova učna sredstva, tudi interaktivne table, ki dobro služijo učinkovitemu poučevanju

FOTOGRAFIJA TEDNA

Ta teden so nam poslali slike

Andrea Mária Lehofer: Reka Raba ob večernem zahodu

- *Antónia Baranyai, 7. r.: Razgledni stolp na Gornjem*

Seniku

- *Levente Dejsics, 7. r.: Leseni most v megli*
- *Andrea Mária Lehofer, 7. r.: Reka Raba ob večernem zahodu*
- *Szandra Sömenek, 7. r.: Stavba „Naturparka” na Dolnjem Seniku*
- *Eva Sömenek, 7. r.: Stavba*

tovarne na Dolnjem Seniku

- *Balint Labricz in Mate Labricz, 8. r. in 5. r.: Zadnji zimski januarski večer s snegom na Gornjem Seniku (Pot k Tromejniku)*
  - *Gergő Papp, 8. r.: Moj motor se vozi tudi pozimi*
- Vsi so učenci DOŠ Jožefa Košiča Gornji Senik.**

POZVANJE

Z veseljem Vam damo na znanje, ka

DRUŠTVO PORABSKI SLOVENSKI PENZIONISTOV

de v soorganizaciji

veške pa SLOVENSKE NARODNOSTNE SAMOUPRAVE SAKALAUVCÍ ino

DRUŠTVA PENZIONISTOV ROGAŠOVCI

na fašensko nedelo držalo

VARAŠKI SLOVENSKI FAŠENSKI KARNEVAL.

Fašenki se napautijo od Slovenskoga dauma prauto centra Monoštra

26. februara 2017, v 14.30 vóri.

PRIDTE se vi tū z nami veseliti!

(POZOR: Če de preveč lagvo vrejmén, te mó meli karneval samo zasé v Lipi I)

Program finančno pomaga: Ministrstvo za človeške vire, Budimpešta

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobot; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za
človeške vire (EMMI) ter Urada RS za Slovence v
zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB